

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ
INTERNET:

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
<http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/183/183/98

POLITYK ROKU '98

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Koniec roku to zwykle okres podsumowań i bilansów. W grudniowym sondażu¹ tak jak w latach poprzednich ankietowani wymieniali osoby, które - w ich opinii - swoją aktywnością zasłużyły na miano polityka roku '98². Zadaniem respondentów było wytypowanie tylko jednej osoby godnej tego tytułu.

Mimo że podobnie jak w latach ubiegłych wybór polityka roku sprawił części badanych sporo kłopotów, trudności te były mniejsze niż przed rokiem - średnio co czwarty respondent (26%) nie potrafił wskazać żadnej takiej osoby bądź nie mógł się zdecydować, który z polityków zasługuje na to miano (rok temu 31%). W tym roku nieznacznie mniej było również wypowiedzi krytycznych wobec całej klasy politycznej - stwierdzających, że żadna z osób aktywnych na scenie politycznej nie zasłużyła na tytuł polityka roku (18% wobec 21% w roku '97). Warto zauważyć, że podobnie jak w latach ubiegłych krytyczny stosunek wobec elity politycznej w nieco większym stopniu cechuje ankietowanych o prawicowych i centrowych poglądach politycznych niż osoby o orientacji lewicowej. Większy niż przeciętnie krytycyzm w spojrzeniu na klasę polityczną można także zauważyć w grupie najmłodszych respondentów, w tym szczególnie wśród uczącej się młodzieży - uczniów i studentów.

Od trzech lat, czyli od momentu objęcia swego urzędu, pierwsze miejsce w plebiscycie na polityka roku zajmuje najważniejsza osoba w państwie - prezydent **Aleksander Kwaśniewski**. Jako polityka roku '98 wymieniło go 21% ankietowanych. Niemal tyle samo badanych (20%) wskazało go również w ubiegłym roku, natomiast w grudniu '96 do miana polityka roku zgłosiło go 12% pytanych.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (103) przeprowadzono w dniach 3-8 grudnia '98 na 1086-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłej ludności Polski.

² Było to pytanie otwarte, badani nie korzystali z gotowej listy osób, lecz sami je wymieniali.

Drugie miejsce w naszym reprezentatywnym plebiscycie na polityka roku '98 zajął premier **Jerzy Buzek**, którego wymienił co siódmy ankietowany (14%). W porównaniu z wynikiem z ubiegłego roku (3%), osiągnięty po niespełna dwóch miesiącach urzędowania, notowania premiera wyraźnie wzrosły.

Na trzecim miejscu w rankingu polityków roku znalazł się, wskazany już przez wyraźnie mniejszą liczbę osób (5%), wicepremier **Leszek Balcerowicz**. W spontanicznych wypowiedziach ankietowani wymieniali jeszcze **Leszka Millera** (3%), **Bronisława Geremka**, **Jolantę Kwaśniewską**, **Hannę Gronkiewicz-Waltz** oraz **Mariana Krzaklewskiego** (po 2%). Nieco rzadziej pojawiały się jeszcze nazwiska **Jacka Kuronia** i **Lecha Wałęsy**, pozostali politycy wymieniani byli przez mniej niż 1% badanych.

Tabela 1

w procentach

Polityk roku			
'97		'98	
Aleksander Kwaśniewski	20	Aleksander Kwaśniewski	21
Marian Krzaklewski	9	Jerzy Buzek	14
Włodzimierz Cimoszewicz	4	Leszek Balcerowicz	5
Jerzy Buzek	3	Leszek Miller	3
Leszek Balcerowicz	2	Bronisław Geremek	2
		Jolanta Kwaśniewska	2
		Hanna Gronkiewicz-Waltz	2
		Marian Krzaklewski	2

Poza premierem więcej zasług w tym niż w ubiegłym roku mają - zdaniem ankietowanych - Leszek Balcerowicz, Bronisław Geremek oraz Jolanta Kwaśniewska; pozycje tych osobistości w bieżącym roku wyraźnie się poprawiły. Mniej zauważalni niż w zeszłym roku, a więc również mniej godni tytułu polityka roku, są natomiast Marian Krzaklewski (spadek o 7 punktów procentowych) oraz Włodzimierz Cimoszewicz (spadek o 3 punkty).

Aleksander Kwaśniewski zasłużył na miano polityka roku '98 przede wszystkim w opinii osób o lewicowych poglądach politycznych (45%), a także badanych nie uczestniczących w praktykach religijnych (36%). Ponadto nieco częściej niż inni typowali go mieszkańcy najmniejszych miast (do 20 tys. ludności), osoby w wieku 45-54 lata, z wykształceniem zasadniczym zawodowym, pracownicy sfery budżetowej. Wśród grup społeczno-zawodowych relatywnie częściej wymieniali go respondenci pracujący na własny rachunek (29%) oraz emeryci (25%) i renciści (24%).

Jerzy Buzek jest z kolei politykiem roku '98 przede wszystkim dla osób o prawicowych poglądach politycznych (30%). Premier, odwrotnie niż prezydent, jest popularniejszy wśród ankietowanych z wyższym wykształceniem (19%). Jego tegoroczne zasługi badani doceniają tym bardziej, im częściej uczestniczą w praktykach religijnych. Popularność Jerzego Buzka jest nieznacznie większa wśród młodszej części respondentów (do 44 roku życia), nie różnicuje jej znacząco miejsce zamieszkania. W grupach społeczno-zawodowych jego kandydaturę częściej niż przeciętnie zgłaszali przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (20%) oraz uczniowie i studenci (16%).

Wicepremier Leszek Balcerowicz otrzymał najwięcej głosów wśród osób z wyższym wykształceniem - można nawet powiedzieć, że wygrał wśród tej kategorii respondentów (wytypowało go 21% tej grupy). Stosunkowo często wymieniali go również ankietowani mieszkający w największych aglomeracjach (16%) oraz uzyskujący najwyższe dochody (19%). Spośród osób aktywnych zawodowo na polityka roku '98 najczęściej typowali go przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (19%).

Znaczenie sympatii politycznych dla postrzegania zasług poszczególnych polityków w roku '98 wyraźnie widać w elektoratach najważniejszych partii politycznych.

Aleksandra Kwaśniewskiego jako polityka roku '98 wymieniła blisko połowa zwolenników SLD. Obecny prezydent zwyciężył również w elektoratach PSL i UP. Jego zasługi docenili także respondenci bierni politycznie - deklarujący, że nie wezmą udziału w najbliższych wyborach parlamentarnych.

Tabela 2

w procentach

Osoby wymieniane jako polityk roku '98	Potencjalne elektoraty partyjne					Niezdęcydowani	Niegłosujący
	AWS	PSL	SLD	UP*	UW		
Aleksander Kwaśniewski	7	29	46	24	12	11	24
Jerzy Buzek	34	9	3	15	11	18	16
Leszek Balcerowicz	2	-	2	8	35	3	6
Leszek Miller	-	8	10	-	-	-	4
Bronisław Geremek	1	2	2	6	3	-	2
Jolanta Kwaśniewska	1	4	4	-	-	3	2
Hanna Gronkiewicz-Waltz	4	-	-	-	3	-	2
Marian Krzaklewski	6	-	-	-	-	-	2
Jacek Kuroń	1	-	1	-	1	-	1
Lech Wałęsa	4	-	-	-	1	2	1
Jarosław Kalinowski	-	8	-	-	-	-	1
Inne konkretne nazwiska	4	4	2	3	1	2	1
Trudno powiedzieć	22	31	14	14	19	34	21
Żaden z polityków	15	7	15	30	12	27	17
* Wyniki dotyczące tej partii należy traktować z ostrożnością ze względu na niską liczebność jej zwolenników w całej próbie.							

Co trzeci sympatyk AWS uważa, iż na miano najbardziej znaczącej postaci politycznej mijającego roku w największym stopniu zasłużył Jerzy Buzek. Premier był także najczęściej wymieniany przez osoby nie mające jeszcze sprecyzowanych sympatii politycznych, choć aktywne politycznie i - według własnych deklaracji - zamierzające brać udział w wyborach.

Zdaniem więcej niż co trzeciego zwolennika UW, politykiem roku powinien zostać lider tej partii - Leszek Balcerowicz.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Ktoremu z polskich polityków należy się, Pana(i) zdaniem, miano polityka roku '98?
 1 - Zadnemu; 2 - Leszkowi Balcerowiczowi; 3 - Jerzemu Buzkowi; 4 - Bronisławowi Geremekowi;
 5 - Aleksandrowi Kwaśniewskiemu; 6 - Leszkowi Millerowi; 7 - Innemu; 8 - Trudno powiedzieć
 (%)

	1	2	3	4	5	6	7	8	Liczba osób
Ogółem	18	5	14	2	21	3	13	26	1082
Płeć									
Mężczyźni	21	6	13	2	22	3	14	18	514
Kobiety	14	4	14	2	20	2	11	33	568
Wiek									
18-24 lat	24	3	16	0	15	0	9	33	155
25-34	20	6	14	3	18	0	12	25	190
35-44	19	5	17	1	22	3	10	23	208
45-54	15	9	11	3	27	4	11	20	212
55-64	10	2	15	3	21	5	17	26	147
65 lat i więcej	17	1	10	1	21	2	17	31	170
Miejsce zamieszkania									
Wieś	17	2	13	2	20	3	11	32	390
Miasto do 20 tys.	17	2	15	1	25	2	14	23	129
od 21 do 100 tys.	17	5	15	1	18	2	16	26	210
101-500 tys.	21	4	13	2	22	2	14	21	223
501 tys. i więcej mieszk.	14	16	14	3	23	3	8	18	130
Region									
Północny	14	3	18	3	16	2	10	34	119
Zachodni	17	3	11	3	27	3	11	24	111
Środkowozachodni	10	3	16	2	25	3	18	22	173
Środkowy	10	9	10	7	24	2	7	26	183
Wschodni	10	2	7	3	18	5	15	40	137
Południowo-wschodni	22	4	17	0	15	1	15	24	168
Południowo-zachodni	25	6	16	2	21	2	11	16	190
Wykształcenie									
Podstawowe	15	0	13	1	19	4	11	37	356
Zasadnicze zawodowe	18	3	13	1	24	2	13	25	272
Średnie	19	6	14	2	21	2	15	20	356
Wyższe	19	21	19	3	18	2	11	7	97
Grupa społ.-zaw. pracujący									
Kadra kier., inteligencja	26	19	20	2	17	1	6	9	84
Prac. umysł. niż. szczebla	23	11	15	4	18	2	8	19	114
Pracownicy fiz. - umysł.	16	5	14	0	22	1	13	28	108
Robotnicy wykwalifikowani	27	2	15	1	22	3	12	19	100
Robotnicy niewykwalifik.	25	5	10	0	18	0	10	33	37
Rolnicy	12	0	9	2	18	5	16	38	63
Pracujący na własny rach.	6	9	9	0	29	4	25	19	38
Bierni zawodowo									
Renciści	15	1	12	4	24	3	14	28	139
Emeryci	12	1	13	2	25	4	16	26	196
Uczniowie i studenci	27	5	16	0	17	1	8	26	54
Bezrobotni	13	0	13	1	19	2	10	41	85
Gospodynie domowe i inni	13	4	20	2	15	2	16	28	60
Pracuje w:									
sferze budżetowej	21	6	16	4	30	1	6	16	119
sekt. państw., publicznym	26	6	16	2	26	1	8	14	110
sp. właśc. pryw. i państwa	26	12	16	0	11	4	5	26	88
sekt. pryw. poza rolnict.	15	10	12	1	18	2	17	24	177
prywatnym gosp. rolnym	11	0	10	1	18	6	15	39	70
Dochody na jedną osobę									
Do 275 zł	10	1	17	1	24	1	15	32	200
276 - 399	20	3	13	1	24	4	8	27	146
400 - 549	16	3	14	2	17	1	16	30	228
550 - 799	19	4	14	4	21	3	15	21	164
Powyżej 799 zł	14	19	21	3	23	3	8	8	132
Ocena własnych war. mater.									
Złe	17	2	12	1	23	3	12	31	308
Średnie	18	3	15	2	18	3	16	25	494
Dobre	17	10	15	2	24	2	8	22	277
Udział w prakt. religijnych									
Kilka razy w tygodniu	14	3	22	1	12	0	20	29	57
Raz w tygodniu	17	4	16	3	18	2	16	24	560
Kilka razy w miesiącu	16	7	14	1	21	3	9	29	173
Kilka razy w roku	19	5	7	2	25	3	10	31	189
W ogóle nie uczestniczy	23	4	9	1	36	5	4	18	100
Poglądy polityczne									
Lewica	14	1	4	2	45	7	11	15	254
Centrum	17	7	15	3	23	2	13	21	272
Prawica	17	8	30	2	7	1	17	18	296
Trudno powiedzieć	22	2	5	0	11	1	9	50	258